

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het „Groenboek betreffende alternatieve wijzen van geschillenbeslechting op het gebied van het burgerlijk recht en het handelsrecht”

(COM(2002) 196 def.)

(2003/C 85/02)

De Commissie heeft op 19 april 2002 besloten om overeenkomstig artikel 262 van het EG-Verdrag het Europees Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het: „Groenboek betreffende alternatieve wijzen van geschillenbeslechting op het gebied van het burgerlijk recht en het handelsrecht”.

De gespecialiseerde afdeling „Interne markt, productie en consumptie”, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 6 november 2002 goedgekeurd; rapporteur was de heer Malosse.

Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 395e zitting van 11 en 12 december 2002 (vergadering van 11 december) het volgende advies uitgebracht, dat met 91 stemmen vóór en 1 stem tegen, bij 2 onthoudingen, werd goedgekeurd.

0. Samenvatting van het advies

0.1. Wat de algemene benadering betreft: het Comité geeft de voorkeur aan een aanbeveling als rechtsinstrument. Na drie jaar kan dan, nadat de impact van die aanbeveling aan een evaluatie is onderworpen, worden bezien of er voor een richtlijn moet worden gekozen dan wel dat de aanbeveling gehandhaafd blijft.

0.2. Draagwijdte van contractuele ADR-clausules: de rechter kan geen uitspraak doen voordat partijen via ADR werkelijk hebben geprobeerd om tot een oplossing te komen. Dit zou echter niet het geval mogen zijn bij adhesie- en meer in het algemeen, consumentencontracten.

0.3. Opschorting van gerechtelijke procedures: bevat een overeenkomst vanaf de sluiting ervan een ADR-clausule, dan kan deze voor de rechter worden ingeroepen met als resultaat dat de procedure wordt opgeschort. Bij afwezigheid van een dergelijke clausule geldt dit evenwel ook wanneer partijen de ADR-procedure werkelijk hebben opgestart.

0.4. Minimale procedurele garanties: hier dient het beginsel te gelden dat de derden onpartijdig moeten zijn, alsook het transparantie-, efficiency-, rechtvaardigheids- en vertrouwelijkheidsbeginsel.

0.5. De afloop van de ADR-procedure: akkoorden moeten in alle lidstaten dezelfde rechtskracht hebben. Verder dient een akkoord dat overeenkomstig de wetgeving van een lidstaat uitvoerbaar is, automatisch ook uitvoerbaar te zijn in de andere lidstaten. Verordening „Brussel I” moet in deze zin worden bijgesteld.

0.6. De status van de actoren: er moet een concrete basisopleiding komen die wordt aangevuld met een verplichte periodieke opfriscursus. Verder dient er een gedragscode voor de bemiddelaars te worden opgesteld en zouden verenigingen van bemiddelaars kunnen worden opgericht die op Europees niveau worden erkend.

0.7. De verzekering van de derden: het is wenselijk dat de derden een aansprakelijkheidsverzekering afsluiten, hetzij op persoonlijke titel, hetzij via een organisatie met rechtspersoonlijkheid die hen heeft aangewezen.

1. Stand van zaken

1.1. De Commissie heeft op verzoek van de ministers van Justitie van de lidstaten op 19 april 2002 een groenboek gepubliceerd. Daarbij baseerde zij zich op artikel 65 van het EG-Verdrag op grond waarvan de door de Raad aangenomen maatregelen inzake de gerechtelijke samenwerking onder meer betrekking hebben op de verbetering en vereenvoudiging van de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, met inbegrip van beslissingen in buitengerechtelijke zaken. De Commissie wil betrokkenen beter informeren over bestaande regelingen maar tevens een discussie opstarten over de vraag of er op Europees niveau gemeenschappelijke bepalingen moeten worden uitgevaardigd.

1.2. „Alternative Dispute Resolution” (in het Groenboek en hieronder „ADR” genoemd) heeft betrekking op buitengerechtelijke geschillenbeslechting met uitzondering van arbitrage⁽¹⁾. Bedoeld worden procedures om een geschil minnelijk af te doen door inschakeling veelal van een neutrale en onafhankelijke derde die partijen op één lijn tracht te brengen. ADR wordt over het algemeen in twee categorieën ondergebracht. Houdt de rechter zich met het geschil bezig of vertrouwt hij dit aan derden toe, dan is er sprake van „ADR in het kader van judiciële procedures”. Trachten partijen een geschil te regelen zonder dat de rechter tussenbeide komt, dan spreekt men van „conventionele ADR”. ADR dient verschillende doeleinden: herstel van de dialoog tussen partijen, behoud van de economische betrekkingen, toegang tot rechtspleging van kwaliteit en herstel van de sociale vrede.

⁽¹⁾ Arbitrage is immers een vorm van geschillenbeslechting die meer gelijkenis vertoont met rechterlijke procedures dan met alternatieve methoden, omdat het de bedoeling is dat de scheidsrechterlijke uitspraak in de plaats van een rechterlijke beslissing komt. Voorts bestaan er voor arbitrage zeer gedetailleerde regelingen op zowel nationaal als internationaal niveau.

1.3. De Europese Raad heeft tijdens verschillende bijeenkomsten zijn waardering voor ADR uitgesproken: in de conclusies van de top van Wenen (december 1998) bekrachtigde de Europese Raad „het door de Raad en de Commissie opgestelde actieplan voor een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid” en drong hij er bij de Raad op aan „om onmiddellijk een begin te maken met de uitvoering van de (...) te ondernemen prioritaire acties”. Tijdens de top van Tampere (15 en 16 oktober 1999) bood de Europese Raad nieuwe vooruitzichten op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken door de wens uit te spreken dat buitengerechtelijke procedures een hoge vlucht zullen nemen. Tijdens de top van Lissabon (maart 2000) richtte de Europese Raad een oproep tot de Commissie en de Raad „om na te gaan hoe het vertrouwen van de consument in de elektronische handel kan worden versterkt, met name via alternatieve systemen voor geschillenbeslechting”. Tijdens de top van Feira (juni 2000) werd deze doelstelling bevestigd door de goedkeuring van het actieplan „e-Europa 2002”.

1.4. Meer concreet heeft de Unie een serie sectorale maatregelen betreffende ADR genomen.

1.5. Deze hebben vooral betrekking op het consumentenrecht omdat de Commissie de consumenten uniforme bescherming wil bieden. In dit verband kan worden verwezen naar de aanbevelingen van de Commissie van 30 maart 1998⁽¹⁾ en 4 april 2001⁽²⁾.

1.6. Voorts hebben Raad en Commissie bij de goedkeuring van de Verordening „Brussel I”⁽³⁾ betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken niet in de verordening zelf maar in een gezamenlijke verklaring⁽⁴⁾ nogmaals een aanmoediging tot de lidstaten gericht om de werkzaamheden aangaande ADR in burgerlijke en handelszaken voort te zetten. Daarbij werd de nadruk gelegd op ADR als aanvulling op de klassieke rechtspleging, met name op het gebied van de elektronische handel.

1.7. Verder worden de lidstaten in de richtlijn van 8 juni 2000⁽⁵⁾ (artikel 17) er uitdrukkelijk toe opgeroepen om in het

kader van consumentengeschillen de gang naar buitengerechtelijke organen te stimuleren⁽⁶⁾.

1.8. Teneinde de toegang van de consument tot minnelijke schikking van grensoverschrijdende geschillen te vergemakkelijken, heeft de Commissie twee Europese netwerken opgezet die uit nationale ADR-instanties bestaan. Het „FIN-Net” werd op 1 februari 2001 voor de financiële-dienstensector opgericht. Het „EBG-Net” bevindt zich sinds 16 oktober 2001 in een proeffase en is niet sectorgebonden.

1.9. Verder dient rekening te worden gehouden met de menselijke dimensie van gezinsconflicten en daarom hebben Raad en Commissie ook op het gebied van het familierecht initiatieven genomen. Zo is bemiddeling als instrument om deze conflicten op te lossen duidelijk een van de doelstellingen van de voorgestelde Verordening „Brussel II bis”⁽⁷⁾.

1.10. In het arbeidsrecht van een groot aantal lidstaten vormt ADR (vaak in de vorm van bemiddeling) een dwingende voorwaarde die aan ieder proces voorafgaat en soms zelfs de eerste fase van een gerechtelijke procedure is. Het nut van ADR bij arbeidsconflicten werd reeds in het Europees Sociaal Handvest van 1989 benadrukt⁽⁸⁾ en verder wees de Commissie op het belang van ADR voor de modernisering van het Europees sociaal model in haar mededeling „Een agenda voor het Europees sociaal beleid” (28 juni 2000)⁽⁹⁾. Vervolgens heeft zij een groep deskundigen op hoog niveau belast met het doen van concrete aanbevelingen over het aanpassen van arbeidsverhoudingen aan veranderingen.

1.11. ADR heeft dus op een groot aantal gebieden ingang gevonden, maar wordt vaak niet door de lidstaten of zelfs binnen een lidstaat op dezelfde wijze geïnterpreteerd. Momenteel is ADR een verzamelnaam voor zeer gevarieerde en soms onnauwkeurige aanduidingen. Weliswaar vormt deze diversiteit zonder meer een sterk punt, maar zij zou een vruchtbare ontwikkeling van ADR-mechanismen kunnen schaden. Er moet dus worden gewerkt aan een milieu waarin ADR zich met alle garanties kan ontplooiën en daartoe dienen bepaalde principes te worden geformuleerd betreffende minimale procedurele waarborgen, onpartijdigheid en rechtvaardigheid van de bemiddelaars en vertrouwelijkheid.

(1) Betreffende de principes die van toepassing zijn op de organen die verantwoordelijk zijn voor de buitengerechtelijke beslechting van consumentengeschillen, PB L 115 van 17.4.1998.

(2) Met betrekking tot de beginselen voor de buitengerechtelijke organen die bij de consensuele beslechting van consumentengeschillen betrokken zijn, PB L 109 van 19.4.2001.

(3) Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000, PB L 12 van 16.1.2001.

(4) Over de artikelen 15 en 73 van de verordening, opgenomen in de notulen van de vergadering van de Raad op 22 december 2000, tijdens welke deze verordening werd aangenomen.

(5) Richtlijn 2000/31/EG van 8 juni 2000, PB L 178 van 17.7.2000.

(6) Wat geschillen in het kader van de elektronische handel betreft, en niet alleen consumentengeschillen, dienen de lidstaten hun rechtstelsel dusdanig aan te passen dat ADR ook elektronisch kan worden toegepast.

(7) COM(2001) 505 def, PB C van november 2001. Dit voorstel dient als aanvulling op Verordening (EG) nr. 1347/2000 van 29 mei 2000, PB L 160 van 30.6.2000, blz. 19 — de zogenaamde Verordening „Brussel II” — betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid voor gemeenschappelijke kinderen.

(8) Zie artikel 13.

(9) COM(2000) 379 def. van 28 juni 2000.

1.12. Daarom is er in het kader van Grotius⁽¹⁾ actie ondernomen in samenwerking met verschillende bemiddelingscentra van de lidstaten⁽²⁾. Ook werd het programma „MARC 2000” ingevoerd voor Europese samenwerking ten behoeve van de ontwikkeling van minnelijke afdoening van burger- en handelsrechtelijke geschillen tussen bedrijven. Dit programma resulteerde in een lijst aanbevelingen om tot een minimumharmonisatie van ADR in Europa te komen.

1.13. In het verlengde daarvan worden in onderhavig Groenboek 21 vragen gesteld die betrekking hebben op de vaststelling van fundamentele beginselen die de lidstaten gemeen hebben. Inhoud en werking van deze beginselen moeten nu zichtbaar worden gemaakt.

2. De belangrijkste te ontwikkelen beginselen

2.1. Eerdere adviezen van het ESC

2.1.1. Het Comité heeft reeds in een zeer vroeg stadium blijk gegeven van belangstelling voor ADR als aanvullend mechanisme voor geschillenbeslechting, waarbij een beroep gedaan wordt op de verantwoordelijkheid van de sociale en economische actoren van de georganiseerde civiele samenleving. Men kan ADR in die zin als een vorm van „functionele subsidiariteit” beschouwen. Met name kan worden verwezen naar de adviezen over het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken”⁽³⁾, het „Initiatief van de Bondsrepubliek Duitsland met het oog op de aanneming van een verordening van de Raad betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken”⁽⁴⁾, het „Voorstel voor een beschikking van de Raad betreffende de oprichting een Europees justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken”⁽⁴⁾ en het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verkoopbevordering in de interne markt”⁽⁵⁾.

2.2. De behoeften

2.2.1. Contentieuze procedures worden steeds langer en gaan soms gepaard met kosten die in vergelijking met de waarde van het voorwerp van het geding onevenredig hoog zijn. Los van deze klassieke problemen worden grensoverschrijdende geschillen vaak gekenmerkt door ingewikkelde

kwesties met betrekking tot conflicterende wetten of rechtsmachtregelingen. ADR is dus in de eerst plaats ontwikkeld als oplossing voor moeilijkheden die worden ondervonden bij de toegang tot de rechter, want alternatieve mechanismen kunnen een perfecte aanvulling vormen op gerechtelijke procedures. Anders gezegd, bevordering van vormen van buitengerechtelijke geschillenbeslechting lijkt een oplossing te bieden voor de toename van het aantal grensoverschrijdende geschillen die worden veroorzaakt door de intensivering van de handel, met name door de elektronische handel, en de mobiliteit van de burgers.

2.2.2. Voorts valt te constateren dat ADR in de eerste plaats is ontwikkeld ten behoeve van consumenten-, arbeids- en sociale geschillen. ADR blijkt echter ook nuttig om geschillen tussen bedrijven af te doen: men denke aan de wens van handelspartners om, voordat een geschil hoog oploopt, zich tot een neutrale derde te wenden met wie hun respectieve belangen kunnen worden onderzocht en besproken. Op die manier kunnen zij hun zakelijke betrekkingen voortzetten dank zij adequate oplossingen die zelden op een andere wijze hadden kunnen worden gevonden.

2.2.3. Het Comité wijst er echter andermaal op dat ADR nooit een middel mag vormen om zich aan de gewone rechtspraak te onttrekken. Buitengerechtelijke afdoening dient een door alle partijen overeengekomen optie te zijn en dat moet het uitgangspunt blijven voor alle antwoorden op de in het Groenboek gestelde vragen. ADR biedt een alternatief, maar het grondrecht, zich tot de gewone rechter te kunnen wenden blijft onverlet. Het feit dat de klassieke rechtspraak over het algemeen onbevredigend functioneert (vertragingen, een overvloed aan stukken en trage procedures) doet daar niets aan af. Verder weerspiegelt de bevordering van ADR het streven van de civiele samenleving naar minnelijke schikking waarbij een belangrijke plaats wordt ingeruimd voor de actoren van deze samenleving en hun organisaties.

2.2.4. De vraag of EG-maatregelen betreffende ADR terecht zijn, staat in het teken van het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel. Daarbij moet men zich niet blind staren op modellen en ruimte laten voor adequate lokale, regionale of nationale methoden. Daar staat tegenover dat conflicten steeds vaker grensoverschrijdend van aard zijn in het kader van een integratieproces dat steeds meer invloed uitoefent op de dagelijkse gang van zaken binnen het bedrijfsleven (interne markt, euro) en het leven van de burgers (verplaatsingsvrijheid, arbeidsmobiliteit, gezinsrelaties, enz.). Er dienen dus op Europees niveau geleidelijk de juiste randvoorwaarden voor ADR te worden ontwikkeld. Het Comité is dan ook voorstander van een soepele aanpak en pleit voor een besluit waarmee een referentie- en vertrouwenskader wordt gecreëerd, voor maatregelen ter bevordering en uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden⁽⁶⁾ en voor oprichting van een Europees netwerk van ADR-instanties. Ook zou de Unie in dit verband inderdaad het voortouw kunnen nemen door een Europese gedragscode in te voeren om de verspreiding van goede praktijken te stimuleren.

(1) Op basis van dit programma kunnen de gerechtelijke en buitengerechtelijke samenwerking worden vergemakkelijkt door met behulp van subsidies de wederzijdse kennis van de rechtsstelsels en rechterlijke structuren op te voeren.

(2) Het Brussels Business Mediation Centre (BBMC, België), het Centre for Effective Dispute Resolution (CEDR, Groot-Brittannië), het Nederlandse Mediation Institute (NMI, Nederland), de Union Camere (Italië) en het Centre de médiation et d'arbitrage de Paris (CMAP), belangrijkste deelnemer aan het programma „MARC 2000”.

(3) PB C 117 van 26.4.2000.

(4) PB C 139 van 11.5.2001.

(5) PB C 221 van 17.9.2002.

(6) Sommige lidstaten hebben sectorale initiatieven genomen om ADR te stimuleren door adviesinstanties op ADR-gebied in te voeren (vooral in Frankrijk), ADR-structuren te financieren (bijv. Scandinavië), opleidingsprogramma's op te zetten (bijv. Portugal) en de mensen over ADR voor te lichten.

3. De in het Groenboek gestelde vragen: een aanzet tot analyse

3.1. De algemene benadering van ADR door de EU-instellingen (vragen 1-2-3-4)

3.1.1. Wat de algemene aspecten van de eigenlijk ADR-procedure betreft, brengt een verordening of richtlijn het risico met zich mee dat de ontwikkeling van ADR in de kiem wordt gesmoord. Een aanbeveling daarentegen lijkt geschikter om de soepelheid van de buitengerechtelijke procedures te waarborgen: er zou een juridisch raamwerk kunnen worden ingevoerd waarin wordt gepleit voor de naleving van gemeenschappelijke beginselen betreffende deontologie en opleiding van onpartijdige „derden” (1). Toch is het wenselijk dat de ervaringen met een eventuele aanbeveling na drie jaar worden geëvalueerd en dat dan wordt bezien in hoeverre het wenselijk is om een richtlijn met procedurele minimumgaranties uit te vaardigen. Voor specifieke aspecten als de wisselwerking tussen een ADR en een gerechtelijke procedure (onbevoegdheid van de rechter in geval van ADR-clausules, opschorting van de verjaringstermijnen (2) zullen waarschijnlijk tijdens de herziening van Verordening „Brussel I” dwingende voorschriften moeten worden ingevoerd.

3.1.2. Verder wordt gevraagd of het toepassingsgebied van ADR moet worden veralgemeniseerd. Zou men daartoe overgaan, dan dient echter te worden bepaald dat het de lidstaten vrijstaat om aangelegenheden die zij op het terrein van de openbare orde situeren buiten de reikwijdte van ADR te houden en deze aan de rechterlijke macht voor te behouden. Wel kunnen met een dergelijke veralgemenisering gemakkelijker deontologische voorschriften en gemeenschappelijke algemene beginselen worden ontwikkeld.

3.1.3. Online-methoden voor geschillenbeslechting, die met name in het consumentenrecht moeten worden gestimuleerd, en traditionele methoden dienen volgens dezelfde beginselen te worden behandeld. Beide soorten dienen te worden aangepast in het licht van technische bijzonderheden, bijv. t.a.v. de beveiliging van gegevensuitwisselingen op internet.

3.1.4. ADR-praktijken op het gebied van het familierecht die reeds in verschillende lidstaten hun waarde hebben bewezen, moeten absoluut verder worden uitgewerkt. Het is te hopen dat het voorstel voor de verordening „Brussel II bis”, dat een aantal gunstige bepalingen voor deze praktijken bevat, wordt goedgekeurd. Verder moet in Europa een netwerk van bemiddelingsorganen in gezinsconflicten worden opgericht, die worden erkend door de bevoegde nationale autoriteiten, te weten de ministeries van Justitie of rechterlijke instanties die met familierechtelijke zaken zijn belast.

3.2. Waarde en draagwijdte van contractuele ADR-clausules (vragen 5-7-8)

Partijen kunnen, reeds bij sluiting, ADR-clausules in hun overeenkomst opnemen. De Commissie wil weten of deze in alle lidstaten dezelfde reikwijdte moeten hebben.

(1) In het Groenboek wordt een bemiddelaar in een ADR-procedure als derde aangemerkt.

(2) Zie de paragrafen 3.2 en 3.3.

3.2.1. In de eerste plaats: uit analyse blijkt dat bemiddelings- of schikkingsclausules een resultaatsverplichting opleveren die echter niet verder gaat dan de verplichting om de overeengekomen buitengerechtelijke procedure op te starten. Dergelijke clausules zouden partijen dus moeten verplichten om via onderhandelingen een oplossing te zoeken met toepassing van de algemene regels van het verbintenissenrecht: leeft een partij een ADR-clausule niet na, dan is zij contractueel aansprakelijk en riskeert zij tot schadevergoeding te worden veroordeeld. Is daarentegen een bemiddelings- of schikkingsprocedure eenmaal opgestart, dan rust op partijen slechts de verplichting om te goeder trouw mee te werken aan de eventuele totstandkoming van een akkoord; het kan echter nooit een dwingende verplichting zijn tot een oplossing van het geschil te komen. Het dient partijen dus vrij te blijven staan om een ADR-procedure te beëindigen en daarbij kan er uitsluitend in geval van bewezen kwade trouw sprake zijn van aansprakelijkheid.

3.2.2. In de tweede plaats: niet-naleving van ADR-clausules leidt er bijgevolg alleen toe dat de rechter geen uitspraak kan doen voordat partijen via ADR werkelijk hebben geprobeerd om tot een oplossing te komen. Dit zou echter niet het geval mogen zijn bij adhesie-, consumenten- en arbeidscontracten. In bepaalde zaken blijkt namelijk dat ADR-clausules gevaarlijk kunnen zijn wanneer een der partijen in een zwakke positie verkeert.

3.3. Opschorting van gerechtelijke procedures wanneer een beroep op een ADR-mechanisme wordt gedaan (vragen 9-10)

3.3.1. Indien een dergelijke regel door de lidstaten zou worden ingevoerd, dient er onderscheid te worden gemaakt tussen overeenkomsten die, vanaf de sluiting ervan, wél een en overeenkomsten die geen ADR-clausule bevatten.

3.3.1.1. In het eerste geval kan iedere partij de clausule voor de rechter invoeren met als resultaat dat de procedure wordt opgeschort. De derde dient te voorkomen dat de bemiddeling onnodig lang duurt, zodat de opschorting zo kort mogelijk is.

3.3.1.2. Is er geen ADR-clausule, dan liggen de zaken wat gecompliceerder omdat twee argumenten tegenover elkaar staan. Enerzijds bestaat het risico dat een der partijen de automatische opschorting van de verjaring als verdragingsmiddel gebruikt (3). Anderzijds is de vraag in hoeverre het logisch is om, terwijl men ADR wil stimuleren, partijen te straffen die er te goeder trouw een beroep op doen. Wellicht kan in dit geval als veiligheidsklep worden gedacht aan het „daadwerkelijk” lopen (4) van een ADR-procedure als criterium voor de opschorting van de verjaring.

(3) Is er wel een clausule, dan is dit risico kleiner in die zin dat partijen vanaf de sluiting van de overeenkomst werkelijk van plan waren een beroep op een bemiddelaar te doen.

(4) Of dit het geval is wordt door de rechter bepaald. Doorslaggevend zou in dit verband bijvoorbeeld kunnen zijn of er al een eerste vergadering van partijen en derde heeft plaatsgevonden.

Gegeven het bovenstaande zou de verjaringstermijn, indien partijen hun geschil niet op weten te lossen, weer moeten gaan lopen vanaf de dag dat de bemiddelaar officieel mededeelt dat zijn taak beëindigd is.

3.4. Minimale procedurele garanties (vragen 11-12-13-15-16)

3.4.1. De in de twee aanbevelingen van de Commissie (1998 en 2001) betreffende het consumentenrecht⁽¹⁾ vervatten beginselen vormen in principe een goede basis.

3.4.2. Verder kan, meer in het algemeen, aan de volgende minimumgaranties ter zake van ADR-procedures in burgerlijke en handelszaken worden gedacht, die in een aanbeveling zouden moeten worden opgenomen (zie par. 3.1.1):

- het beginsel dat de derde (bemiddelaar, tussenpersoon, enz.) onpartijdig dient te zijn: er mag geen sprake zijn van een belangenconflict met (één der) partijen en de tussenpersoon dient vóór het openen van de procedure partijen over zijn onafhankelijkheid en onpartijdigheid te informeren;
- het transparantiebeginsel; partijen dienen in ieder stadium van de procedure toegang tot de nodige informatie te hebben (algemene kwesties — talen, tijdschema — procedureverloop, kosten, waarde van een eventueel akkoord);
- het efficiencybeginsel: de toegang dient gemakkelijk te zijn⁽²⁾ en partijen moeten de kosten in de hand kunnen houden;
- het rechtvaardigheidsbeginsel: dit moet met name tot uiting komen in gelijke behandeling van partijen door de derde, met name wat informatievoorziening betreft over het procedureverloop, het recht om zich op ieder moment uit de procedure te kunnen terugtrekken om zich tot de gewone rechter te wenden of andere, buitengerechtelijke stappen te ondernemen; de garantie dat de separate gesprekken met partijen dezelfde duur hebben;
- het vertrouwelijkheidsbeginsel: tenzij partijen uitdrukkelijk anders besluiten, worden tijdens de procedure alle argumenten, alsook alle andere informatie, op vertrouwelijke basis tussen partijen uitgewisseld. Het beginsel dient eveneens op de uitkomst van de procedure van toepassing te zijn.

3.5. De afloop van de ADR-procedure (vragen 17 en 18)

3.5.1. Het is onwenselijk dat er vóór ondertekening van het akkoord bedenktijd geldt of na ondertekening een termijn tijdens welke partijen hun instemming kunnen herroepen. Een dergelijke mogelijkheid zou de procedure namelijk verwringen en afbreuk kunnen doen aan de loyaliteit van partijen. In ieder

geval is de derde op grond van het rechtvaardigheidsbeginsel⁽³⁾ verplicht om gedurende de gehele procedure voor evenwicht tussen partijen te zorgen.

3.5.2. Het is wenselijk dat akkoorden in alle lidstaten dezelfde rechtskracht hebben. Ongeacht de kwalificatie die in de verschillende lidstaten aan deze akkoorden wordt gegeven, gaat het in wezen altijd om „transacties”. Maar de notie „transactie” heeft niet overal dezelfde betekenis.

Voor zover deze kwestie het ADR-kader te buiten gaat, zouden dan ook mogelijkheden moeten worden onderzocht voor uniformering via een Europees document van dwingende aard en bredere strekking dat betrekking heeft op het verbintenissenrecht⁽⁴⁾.

3.5.3. Reeds nu zou moeten worden bepaald dat een akkoord dat overeenkomstig de wetgeving van een lidstaat uitvoerbaar is, automatisch ook uitvoerbaar is in alle andere lidstaten. Bijgevolg zou Verordening „Brussel I” tijdens de herziening ervan op dit punt moeten worden gewijzigd.

3.6. De status van de actoren (vragen 14-19-20)

Er dient een beroep te worden gedaan op derden waarvan de kwalificaties en de onderhandelingsvaardigheden erkend zijn. Daartoe zouden aanbevelingen met name de volgende punten kunnen betreffen:

3.6.1. Er moet een opleiding in bemiddeling komen om de derden voldoende vaardigheden te verschaffen en hen in staat te stellen om hun taak zinvol en efficiënt uit te voeren. De opleiding zou moeten worden aangevuld met een verplichte periodieke opfriscursus.

Tijdens de opleiding zou het ongetwijfeld nuttig zijn praktijk-situaties te simuleren om de cursisten aan de hand van concrete gevallen de verschillende technieken, het verloop en de afloop van de ADR-procedure te leren kennen.

3.6.2. Er zou een Europese gedragscode moeten worden opgesteld met richtsnoeren voor de bemiddelaars. Deze code, die aan de aanbeveling zou moeten worden gehecht, kan principes bevatten als onafhankelijkheid, neutraliteit, onpartijdigheid, vertrouwelijkheid en het beginsel dat de derde gekwalificeerd dient te zijn.

3.6.3. Verder kan worden gedacht aan verenigingen van bemiddelaars die op Europees niveau worden erkend en met financiële steun van de Commissie functioneren.

⁽¹⁾ Zie nota's 2 en 3, blz. 9.

⁽²⁾ In dit verband moet met name het gebruik van elektronische middelen worden gestimuleerd.

⁽³⁾ Zie paragraaf 3.4.2.

⁽⁴⁾ Misschien kunnen de huidige werkzaamheden van de Commissie op het vlak van het verbintenissenrecht op termijn hierin resulteren.

3.7. De verzekering van de derden (vraag 21)

Het lijkt niet het moment om speciale regels voor de aansprakelijkheid van de derden uit te vaardigen. Het gemene recht betreffende de wettelijke aansprakelijkheid volstaat. Wel is het zeker wenselijk dat de derden een aansprakelijkheidsverzeke-

ring afsluiten, hetzij op persoonlijke titel, hetzij via een organisatie met rechtspersoonlijkheid die hen heeft aange-
wezen.

Dit laatste, essentiële, punt dient in de Europese gedragscode te worden geregeld.

Brussel, 11 december 2002.

De voorzitter

van het Europees Economisch en Sociaal Comité

R. BRIESCH

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 68/151/EEG van de Raad met betrekking tot de openbaarmakingsvereisten voor bepaalde soorten ondernemingen”

(COM(2002) 279 def. — 2002/0122 COD))

(2003/C 85/03)

Op 16 september 2002 heeft de Raad besloten het Europees Economisch en Sociaal Comité overeenkomstig art. 262 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap te raadplegen over het voornoemde voorstel.

De gespecialiseerde afdeling „Interne markt, productie en consumptie”, die met de voorbereiding van de werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 27 november 2002 goedgekeurd; rapporteur was mevrouw Sánchez Miguel.

Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn op 11 en 12 december 2002 gehouden 395e zitting (vergadering van 11 december) het volgende advies uitgebracht, dat met 91 stemmen vóór en 1 stem tegen, bij 2 onthoudingen is goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. Richtlijn 68/151/EEG is de eerste communautaire richtlijn inzake vennootschappen. Er wordt vooral mee beoogd om via het creëren van zgn. openbaarmakingsvereisten, de belangen van deelnemers en derden in vennootschappen die als hoofdkenmerk hebben dat de deelnemers beperkt aansprakelijk zijn, d.w.z. kapitaalvennootschappen, beter te kunnen beschermen.

1.2. De openbaarmakingsvereiste vloeit voort uit de voor vennootschappen geldende verplichting zich te laten inschrijven in het in ieder land bestaande openbare handelsregister. Het doel van deze registers is de belangen van de vennoten en van derden die contractuele betrekkingen met de vennootschap hebben, te beschermen. Bij deze openbaarmaking gaat het om drie zaken: informatie over de oprichtingsakte, de aansprakelijkheid die de vennootschap in de oprichtingsfase heeft aanvaard, en de gevolgen van nietigverklaring van de oprichtingsakte.

1.3. Deze vorm van verplichte informatie vindt zijn oorsprong in de registratie, in het verleden, van de handelaars bij hun respectieve beroepsverenigingen (gilden), en is voor vennootschappen vervolgens verplicht geworden om rechtspersoonlijkheid te kunnen verwerven. De inschrijvingsplicht heeft zowel interne werking als derdenwerking: de overeenkomst betreffende de oprichting van de vennootschap dient een bepaalde minimuminhoud te hebben, en de personen of organen die in juridisch of financieel opzicht de vennootschap zullen binden, worden aangeduid.

1.4. Deze richtlijn is al lange tijd van kracht, en in deze periode hebben zich op economisch en juridisch vlak veranderingen voorgedaan die om aanpassing van de richtlijn vragen. Zo zijn er nieuwe soorten ondernemingen bijgekomen waarvoor verplichte inschrijving in het register geldt (art. 1) en hebben de technologische mogelijkheden voor het verzamelen en openbaar maken van informatie een hoge vlucht genomen (art. 3), waardoor de ingeschreven akten breder verspreid en kenbaar gemaakt kunnen worden, ook over de landsgrenzen heen.